

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

TANÁCS

A Tanács és a Bizottság 2008. évi közös időközi jelentése az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról – „Az egész életen át tartó tanulás megvalósítása a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében”

(2008/C 86/01)

1. BEVEZETÉS

Az oktatás és a képzés elengedhetetlen a gazdasági és társadalmi változáshoz. A több és jobb munkahely megteremtéséhez szükséges rugalmasság és biztonság attól függ, hogy sikerül-e minden polgár számára biztosítani a lehetőséget a kulcskompetenciák elsajátításához és a készségek egész életen át tartó frissítéséhez ⁽¹⁾. Az egész életen át tartó tanulás elősegíti a kreativitást és az innovációt, és lehetőséget biztosít a gazdasági és a társadalmi életben való teljes értékű részvételre.

Az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogramban ezért a Tanács ambiciózus célokat tűzött ki maga elé. Ezek segítenek a foglalkoztatásra és növekedésre vonatkozó lisszaboni iránymutatások elérésében. Ezeket a célokat csak tartós és hosszú távú munkával lehet elérni. Az előrehaladás szükségszerűen egyenetlen lesz. A Tanács és a Bizottság két évente közös jelentést készít azzal a céllal, hogy az elért eredményeket megállapítsa, és hogy az erőfeszítéseket a nagyobb nehézséget okozó területekre irányítsa.

Ez a 3. közös jelentéshez készült dokumentum ⁽²⁾ az oktatási és képzési reformok területén elért jelentős előrehaladásra és fő kihívásokra fordítja a figyelmet. Az alábbi területeken akad különösen sok tennivaló:

- A készségszintek emelése. A készségek alacsony szintjével rendelkező embereket a gazdasági és társadalmi kirekesztés fenyegeti. A korai iskolaelhagyás tartósan magas szintje, az idősebb munkavállalók és a készségek alacsony szintjével rendelkezők csekély arányú részvétele az egész életen át tartó tanulásban, valamint a készségek elégtelen elsajátítása a migránsok körében a legtöbb országban aggodalomra ad okot. Továbbá a tudásalapú gazdaságban a munkaerőpiacok a jövőben a csökkenő számú munkavállalótól egyre magasabb szintű készségeket követelnek. A készségek alacsony szintje egyre nagyobb nehézségeket okoz majd.

⁽¹⁾ A Bizottság közleménye: „A rugalmas biztonság közös elveinek kidolgozása felé: több és jobb munkahely a rugalmasságon és biztonságon keresztül” COM(2007) 359.

⁽²⁾ A jelentés elsősorban a nemzeti jelentések, valamint a meghatározott mutatókkal és referenciaértékekkel mért teljesítmény elemzésén alapul. Lásd a 2. mellékletet és az „Előrelépés a lisszaboni célok megvalósításában az oktatás és képzés terén. 2007. évi mutatók és referenciaértékek” című SEC(2007) 1284 dokumentumot. A jelentés felhasználja az oktatásra és képzésre vonatkozó nyitott koordinációs együttműködés, különösen az uniós referenciaeszközök, a tagállami reformokat elősegítő egymástól tanulás, valamint a koppenhágai és bolognai folyamat keretében megvalósulóhoz hasonló csereprogramok eredményeit. Az 1. közös jelentést lásd a 6905/04 EDUC 43 tanácsi dokumentumban, a 2. jelentést lásd: HL C 79., 2006.4.1., 1. o.

- Az egész életen át tartó tanulásra irányuló stratégiák. Az egységes, átfogó stratégiák meghatározásában a legtöbb országnak sikerült előrelépnie. Ilyen keretek között egyértelmű az előrelépés az iskola előtti nevelés és a képzési keretrendszerek területén, valamint a nem formális és informális tanulás elismerésében. Ugyanakkor az innovatív tanulási partnerségek létrejötte, valamint a minőségi, hatékony és méltányos oktatás és képzés fenntartható finanszírozása ⁽¹⁾ több országban még mindig várat magára, és a beruházások növekedésének lassulásával ez egyre több helyen így van. **Az egész életen át tartó pályorientációnak is különös figyelmet kell szentelni.** A reformok hatékony végrehajtásának biztosítása mindenkinek nagy kihívást jelent.
- A tudásháromszög (oktatás, kutatás és innováció). A tudásháromszögnek kulcsszerepe van a foglalkoztatás és a növekedés elősegítésében. Ezért fontos annyira a reformok felgyorsítása, a kiválóság elősegítése a felsőoktatásban, az egyetemek és az üzleti élet közti kapcsolatban, valamint annak biztosítása, hogy az oktatás és képzés minden ágazata a lehető legnagyobb mértékben részt vegyen a kreativitás és innováció előmozdításában.

2. SZÁMOS TERÜLETEN TÖRTÉNT MÁR ELŐRELÉPÉS

Európának számos területen sikerült előrelépnie. Ez nem jelenti azt, hogy a haladás mindenütt egyformán érvényesül, vagy hogy nincs szükség további erőfeszítésekre. A reform ütemének fenntartása továbbra is nagy kihívást jelent. A következő területeken azonban a legtöbb országnak sikerült reformokat végrehajtania, vagy azok éppen a megvalósítás fázisában vannak.

2.1. Az egész életen át tartó tanuláshoz kapcsolódó stratégiák és képzési rendszerek

A nemzeti szakpolitikai prioritásokat és a különböző szektorok egymáshoz való viszonyát kijelölő, az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó explicit stratégiát ⁽²⁾ a legtöbb országban ⁽³⁾ már kidolgozták.

Ezek legtöbbje az oktatás és képzés minden szintjét érintő, az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó átfogó elképzelést tartalmaz. Néhány ország ugyanakkor a formális oktatási és képzési rendszerekre, illetve az egész életen át tartó tanulási folyamat egyes szakaszainak fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

Vannak arra utaló jelek, hogy az oktatási és képzési politikák egyre inkább kutatási eredményekre épülnek ⁽⁴⁾. Ez a rendszerek teljes koherenciájához és a források optimális elosztásához szükséges. A rugalmas tanulási útvonalak és néhány országban a rendszer különböző részei közti átjárhatóság támogatásának előtérbe helyezése szintén erősíti a koherenciát.

A képzési keretrendszerek és a nemformális és informális tanulás elismerése

A legtöbb országban az egész életen át tartó tanulás európai képzési keretrendszerének megteremtéséhez kapcsolódó ⁽⁵⁾ nemzeti képzési keretrendszereket dolgoznak ki ⁽⁶⁾. Ezzel a tanulási eredményekre kerül a hangsúly.

A nemformális és az informális tanulás elismerésének rendszerei, ha lassabban is, de szintén elkészülnek ⁽⁷⁾. A kihívást most a kísérleti fázist követően a nemzeti képzési rendszerekben való teljes körű alkalmazás jelenti, beleértve a felsőoktatáshoz való hozzáférés javítását és a készségek alacsony szintjével rendelkező és idősebb munkaerő vagy a munkanélküliek hozzáférését az oktatási és képzési lehetőségekhez.

Portugáliában 2000-ben létrehozták a kompetenciák elismerési, validálási és minősítési központjainak (RVCC) országos hálózatát. Jelenleg csaknem 250 000 felnőtt vesz részt a validálási folyamatban. A központok az egyes képzettségekhez kapcsolódó kompetenciák felmérését és elismerését biztosítják. A minősítési eljárás egy külső bírálóbizottság általi vizsgálatot, szükség esetén pedig kiegészítő képzést foglal magában.

⁽¹⁾ A Bizottság közleménye: „Hatékony és igazságosság az európai oktatási és képzési rendszerekben” COM(2006) 481.

⁽²⁾ A Tanács úgy döntött, hogy a tagállamoknak 2006-ig ki kell dolgozniuk az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó koherens, átfogó stratégiákat (az egész életen át tartó tanulásról szóló, 2002. júniusi tanácsi állásfoglalás, 2004. évi közös jelentés, az Európai Tanács 2005. évi tavaszi ülése).

⁽³⁾ Lásd az 1. mellékletet.

⁽⁴⁾ Flandria, Németország, Észtország, Görögország, Magyarország, Egyesült Királyság, Bulgária, Ciprus, Spanyolország, Írország, Törökország ezt stratégiája feltételeként mutatja be. Lásd továbbá „Az oktatási és képzési politika és gyakorlat egyre inkább tudásalapúvá tétele” című, SEC(2007) 1098 dokumentumot.

⁽⁵⁾ COM(2006) 479.

2.2. Iskola előtti nevelés

Az iskola előtti nevelés fontosságát egyre több helyen ismerik fel Európában. Új megközelítések és politikák kidolgozása tükrözi, az iskola előtti nevelés mennyire képes hozzájárulni mind a hatékonysághoz, mind a méltányossághoz. A tananyag felülvizsgálata ⁽¹⁾, a tanárok kapacitásának növelése ⁽²⁾, a kötelező iskoláztatás kiterjesztése az iskola előtti nevelés egyes részeire ⁽³⁾, a minőségértékelés ⁽⁴⁾, illetve a beruházás növelése – például az iskola előtti nevelésben részt vevő személyzet számának emelése révén ⁽⁵⁾ – mind ilyen intézkedések.

Kísérleti projekteket és rendszereket már számos országban sikeresen végrehajtottak. A kihívást jelenleg a kísérleti projekteken túllépve a széles körű bevezetés jelenti, melyhez beruházásokra van szükség, elsősorban a szakképzett munkaerő terén.

2000 és 2005 között az Unió 27 országában a 4 évesek részvétele az oktatási rendszerben mintegy 3 százalékponttal nőtt, és így meghaladta a 85 százalékot ⁽⁶⁾.

2.3. Felsőoktatás: egyértelmű szerep a lisszaboni menetrendben

A felsőoktatás modernizációja elengedhetetlen a lisszaboni stratégia és a tudásháromszög megvalósításához. Az irányítás, a finanszírozás és a vonzerő kérdése egyre nagyobb figyelmet kap európai és nemzeti szinten is. Ezek kiegészítik a bolognai reformokat.

Az egyetemi autonómia növelésében kézzelfogható előrelépés tapasztalható. Ez többek között nagyobb pénzügyi autonómiát és új elszámoltathatósági mechanizmusokat jelent. Az érdekelt felek bevonásának új formáit is tesztelik, főként a felsőoktatási intézmények irányítására vonatkozóan, de a tananyag kidolgozásával ⁽⁷⁾ és a tanulási eredmények meghatározásával ⁽⁸⁾ kapcsolatban is.

A felsőoktatás-klaszter most dolgozza ki a döntéshozók és a szélesebb körű nyilvánosság számára az egyetemek modernizálására vonatkozó legjobb gyakorlatok kézikönyvét.

2.4. Oktatás és képzés az uniós politika szélesebb kontextusában

A 2005–2008 közötti időszakra vonatkozó lisszaboni nemzeti reformprogramjuk keretében a tagállamok túlnyomó többsége nagy jelentőséget tulajdonít az oktatásnak, a képzésnek és a készségfejlesztésnek. Ez jelzi, hogy milyen jelentős erőfeszítéseket tesznek a növekedésre és foglalkoztatásra vonatkozó integrált iránymutatások végrehajtása érdekében.

Jelentős haladást sikerült elérni a strukturális alapokhoz kapcsolódó operatív programok és az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram prioritásainak összehangolásában is. Ez különösen az elfogadott mutatókat és referenciaértékeket tekintve jut kifejezésre.

Jelentős előrelépést sikerült elérni a reformokat elősegítő európai referenciaeszközök kifejlesztésében is. 2006 és 2007 során az Európai Parlament és a Tanács ajánlásokat fogadott el a kulcskompetenciákról, a mobilitás minőségéről, a felsőoktatási minőségbiztosításról, és már megállapodásra jutott az európai képesítési keretrendszerrel is.

Általában véve a Bizottság és a tagállamok szintén jelentős előrelépést értek el a Nyelvtanulás és a nyelvi sokféleség ösztönzése 2004–2006 ⁽⁹⁾ című cselekvési tervben bejelentett tervek megvalósításában.

⁽¹⁾ Németország, Dánia, Görögország.

⁽²⁾ Cseh Köztársaság.

⁽³⁾ Ciprus, Dánia, Görögország, Lengyelország.

⁽⁴⁾ Spanyolország, Litvánia, Horvátország, Norvégia.

⁽⁵⁾ Ausztria, Flandria, Ciprus, Németország, Dánia, Görögország, Spanyolország, Magyarország, Málta, Hollandia, Lengyelország, Svédország, Szlovákia, Egyesült Királyság, Horvátország, Izland, Norvégia.

⁽⁶⁾ Lásd a 2. mellékletet.

⁽⁷⁾ Ciprus.

⁽⁸⁾ Bulgária, Luxemburg, Svédország, Törökország.

⁽⁹⁾ A Bizottság munkadokumentuma: „Jelentés a nyelvtanulás és a nyelvi sokféleség ösztönzése című cselekvési terv 2004–2006 végrehajtásáról” COM(2007) 554 végleges/2.

3. AZOK A TERÜLETEK, AHOL TOVÁBBI ELŐRELÉPÉSRE VAN SZÜKSÉG

3.1. Az egész életen át tartó tanulás programjának végrehajtása

A legnagyobb kihívást továbbra is az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák végrehajtása jelenti. Ehhez erős intézményi elkötelezettségre, koordinációra és az összes érdekelt féllel partnerségi együttműködésre van szükség. A tartós erőfeszítés eredményeként a szándékokból eredményes politikák szülehetnek. A beruházások fejlesztése és a megfelelő információterjesztés elengedhetetlen. Még mindig sok a teendő.

Az oktatásra fordított közkiadások terén 2000 és 2003 között megfigyelt pozitív fejlemények 2004-ben abbamaradtak.

GDP-arányosan kifejezve 2000 (4,7 %) és 2003 (5,2 %) között az Unióban nőtt az oktatásra fordított teljes közkiadás, 2004-ben azonban 5,1 %-ra esett vissza. Az oktatásra fordított kiadások szintje országonként jelentősen eltér egymástól (a GDP 3,3 %-a Romániában, míg 8,5 %-a Dániában). Az oktatási intézményekre fordított magánkiadások 2000 óta GDP-arányosan kis mértékben növekedtek, de 2004-ben ez a folyamat lelassult ⁽¹⁾.

Miközben az uniós referenciaérték-területek a nemzeti célkitűzésekben is megjelennek, még mindig vannak olyan országok, ahol nem határoztak meg ilyen célkitűzéseket ⁽²⁾.

3.2. Alapkészségek mindenkinek

A korai iskolaelhagyás, a felső középfokú tanulmányok elvégzése és a kulcskompetenciák elsajátítása továbbra is kiemelten problémás területnek számít. A 2000 óta történt előrehaladás elégtelen mértékű ahhoz, hogy 2010-re sikerüljön teljesíteni az uniós referenciaértékeket. 2000 és 2006 között néhány ország teljesítménye még romlott is. 2006-ban több országban még mindig nagyon magas, 20 %-ot meghaladó volt a korai iskolaelhagyók aránya. Az olvasáskésztségi vizsgálatban gyengén teljesítők eredményei ahelyett, hogy javultak volna, tovább romlottak.

Európában túl sok fiatal hagyja el az oktatási rendszert anélkül, hogy megszerezne a tudásalapú társadalomban való részvételhez és a zökkenőmentes munkába álláshoz szükséges készségeket ⁽³⁾. Ezért a társadalmi kirekesztettség veszélye fenyegeti őket. Ezen kívül gyakorlatilag már életük korai szakaszában kiszorulnak az egész életen át tartó tanulásból.

Korai iskolaelhagyók: az EU 27 tagállamában minden hatodik 18–24 év közötti fiatal (15,3 %) csupán a középfokú oktatás alacsonyabb szintjét végzi el, és ezt követően egyáltalán nem vesz részt oktatásban vagy képzésben. Gyorsabb előrelépésre van szükség ahhoz, hogy a 10 %-os uniós referenciaérték 2010-re megvalósuljon.

A felső középfokú tanulmányok elvégzését illetően lassú, de folyamatos az előrelépés. Az eredmények az elmúlt években kis mértékben javultak, de mindez nem elégséges a 2010-es célok eléréséhez (a 22 évesek legalább 85 %-a végezzen el felső középfokú iskolát).

Míg az EU tagállamaira vonatkozó uniós referenciaérték szerint a 2000-es adatokhoz képest az olvasási készség terén rosszul teljesítő 15 évesek százalékarányát 2010-re 20 %-kal kell csökkenteni, ez az arány éppen hogy nőtt 2000 és 2006 között ⁽⁴⁾.

A legtöbb országban a migránsok és az eltérő kulturális háttérű, hátrányos helyzetű csoportok tagjai a referenciaértékek területein rosszabbul teljesítenek ⁽⁴⁾. Külön figyelmet igényelnek. Az iskola előtti nevelésbe való bevonásuk javítaná nyelvtanulásukat, és növelné a sikeres iskoláztatásuk esélyét.

A korai iskolaelhagyásra és a társadalmi-gazdasági hátrányokra irányuló kezdeményezéseket ki kell egészíteni. A tanórán kívüli tevékenységek (kulturális vagy sporttevékenységek), a helyi partnerségek, a szülők nagyobb mértékű bevonása, a szülők tanulási igényeinek kielégítése, a tanulók és tanárok iskolai közérzetének javítása mind segítene.

⁽¹⁾ Lásd a 2. mellékletet.

⁽²⁾ Lásd az 1. mellékletet.

⁽³⁾ A Bizottság közleménye „Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítéséről”, COM(2007) 498.

⁽⁴⁾ SEC(2007) 1284., 50. és 75. o.

3.3. Tanárképzés

A tanulók teljesítményét semmilyen más iskolán belüli tényező nem befolyásolja jobban, mint a tanárképzés minősége ⁽¹⁾.

A tanárok és oktatók számára egyre nagyobb kihívást jelentenek az egyre heterogénebb osztályok, valamint az új képességek elsajátításának és az egyéni tanulási igények figyelembevételének szükségessége. Az iskolai autonómia kiterjesztése további feladatokat jelent.

A közeljövőben számos idősebb tanár helyére kell majd újakat találni. Növelni kell a szakma vonzerejét.

Ugyanakkor a tanárképzés jelenlegi rendszerei sokszor nem biztosítják a tanároknak a szükséges képzést. Ez különösen igaz a tanárok szakmai továbbképzésére és szakmai fejlődésére. A tanártovábbképzés 11 tagállamban kötelező.

3.4. Felsőoktatás: kiválóság, partnerség és finanszírozás

A tagállamok egyre nagyobb figyelmet fordítanak az egyetemek kutatásban és innovációban játszott szerepének megerősítésére, és egyre gyakoribbak a partnerségi kapcsolatok az egyetemek és az üzleti élet szereplői között. Mindazonáltal számos országban továbbra is jelentős tennivaló akad ezen a területen ⁽²⁾.

A felsőoktatási intézmények kiváló teljesítményét elősegítő intézkedéseknek az oktatásra, a kutatásra és a tudástranszferre egyaránt összpontosítaniuk kell. A tanításra jelenleg ritkábban fordítanak figyelmet. A javasolt Európai Technológiai és Innovációs Intézet ⁽³⁾ az oktatás, a kutatás és az innováció integrálásának referenciamintájaként változtatásra ösztönzi majd az oktatási és kutatóintézeteket.

Németországban a szövetségi és tartományi kormányok kiválósági kezdeményezést indítottak, amely 2006–2011 között további 1,9 milliárd EUR-t biztosít a legmagasabb szintű kutatás elősegítésére a verseny alapján kiválasztott egyetemeken. A kezdeményezés három cselekvési irányvonalat tartalmaz: felsőoktatási intézmények; az egyetemi és az egyetemen kívüli kutatóintézeteket és vállalkozásokat összefogó klaszterek; átfogó stratégiák a vezető kutatóegyetemek számára.

A többek között a magánforrásokból származó beruházások növelése továbbra is kihívást jelent. Ugyanakkor biztosítani kell a tanulmányi és kutatási programok széles skálájához való méltányos hozzáférést. Adókedvezmények ⁽⁴⁾, a köz- és magánszféra partnersége ⁽⁵⁾ vagy támogatási rendszerek formájában több kormánynak is megvannak az eszközei a magánberuházások ösztönzésére, és néhányan már bevezették vagy megemelték a tandíjat vagy a beiratkozási díjat ⁽⁶⁾.

Az oktatást és kutatást is beleértve 2004-ben a felsőoktatási intézményekre fordított közkiadások mértéke az EU 27 tagállamában a GDP 1,1 %-a volt. Az értékek országonként 0,6 % (Málta) és 2,5 % (Dánia) között mozogtak. Az összkidás mértéke ugyanakkor továbbra is messze elmarad az Egyesült Államok szintjétől. Ennek elsősorban az az oka, hogy az Egyesült Államokban több mint hétszer nagyobb a magánfinanszírozás mértéke. Az Egyesült Államokban az egy egyetemi hallgatóra jutó kiadás mértéke több mint kétszerese volt az EU-átlagnak ⁽⁷⁾.

Míg az egyetemek autonómiájának és elszámoltathatóságának növelésében sikerült előrelépést elérni, kevés információ áll rendelkezésre arról, hogy az egyetemi alkalmazottak és vezetők milyen támogatást kapnak ahhoz, hogy szembenézzenek ezzel a kihívással.

3.5. Felnőttek részvétele az egész életen át tartó tanulásban

A felnőttek részvételi aránya az egész életen át tartó tanulásban nem nő olyan mértékben, hogy elérje az EU-referenciaértéket. A lakosság készségszintjeinek növeléséhez és a munkaerőpiaci rugalmasság és biztonság megteremtéséhez továbbra is nagyobb erőfeszítésekre van szükség.

⁽¹⁾ A Bizottság közleménye a tanárképzés minőségének javításáról, COM(2007) 392.

⁽²⁾ A skandináv országok és az Egyesült Királyság jó példákkal szolgálhatnak.

⁽³⁾ COM(2006) 604 végleges/2.

⁽⁴⁾ Spanyolország, Svédország, Szlovénia, Szlovákia, Törökország.

⁽⁵⁾ Ausztria, Franciaország, Magyarország, Írország, Luxemburg, Lettország, Egyesült Királyság.

⁽⁶⁾ Ausztria, Németország, Írország, Hollandia, Szlovénia, Egyesült Királyság, Horvátország.

⁽⁷⁾ SEC(2007) 1284., 67. o.

2005-ig úgy tűnt, hogy sikerül teljesíteni az EU-referenciaértéket (12,5 %) ⁽¹⁾. 2006-ban ugyanakkor a 25–64 év közötti európaiak átlagosan 9,6 %-a vett részt oktatási vagy képzési programban, amely kis mértékben elmarad a 2005-ös értéktől. Ez az összesítő adat elfed egy fontos egyenlőtlenséget: a magas iskolai végzettségű felnőttek több mint hatszor nagyobb valószínűséggel vesznek részt az egész életen át tartó tanulási programban, mint a készségek alacsony szintjével rendelkezők.

Az idősebb és a készségek alacsony szintjével rendelkező munkavállalók alacsony szintű részvétele az egész életen át tartó tanulásban különösen ott okoz gondot, ahol az egész népességre vonatkozó részvételi adatok egyébként is alacsonyak ⁽²⁾. A készségek alacsony szintjével rendelkező munkavállalók aránya különösen a migránsok körében nagy. A demográfiai és a munkaerő-piaci változásoknak köszönhetően egyre inkább magas szintű készségekkel rendelkező munkavállalókra lesz szükség, a készségek alacsony szintjével rendelkezők számára elérhető lehetőségek pedig beszűkülnek. Ezen csoportok képzésére nagyobb figyelmet kell fordítani.

3.6. A szakoktatás és -képzés vonzereje, minősége és relevanciája

Ahhoz, hogy vonzóbb és színvonalasabb legyen a szakoktatás és szakképzés, további munkára van szükség. Ez a koppenhágai folyamat egyik kulcsfontosságú prioritása ⁽³⁾.

Néhány országban már létrehoztak részletes és átfogó minőségbiztosítási rendszereket ⁽⁴⁾, míg több helyen még mindig csak a kidolgozásnál tartanak ⁽⁵⁾.

A képzési programokban és képzésekben egyre nagyobb szerepet játszó, a tanulási eredményen alapuló megközelítés növeli a szakoktatás és -képzés a munkaerőpiaci relevanciáját. A szakmai gyakorlatra, az iskolák és az üzleti élet szereplői közötti együttműködésre és a munkahelyi tanulásra újólag fordított kiemelt figyelem további pozitív elem. Ugyanakkor nem tapasztalható jelentős előrelépés a jövőbeli készség- és képzési igények előrelépése terén.

A szakoktatás és -képzés helyenként elégtelenül kapcsolódik az oktatási rendszer többi részéhez. A szakoktatás és -képzés segíthet az iskolából potenciálisan lemorzsolódók oktatási és képzési rendszerben tartásában, amennyiben az előző iskolai szinteken sikerült elsajátítaniuk azokat a kulcskompetenciákat, amelyek képessé teszik őket a szakoktatásban és szakképzésben való részvételre. Bár egyes tagállamokban ⁽⁶⁾ az egész életen át tartó pályorientáció fontos szakpolitikai prioritásnak számít, még mindig külön figyelmet kell fordítani a felnőttek pályorientációjának erősítésére. A szakoktatás és -képzés és a felsőfokú képzés vagy felsőoktatás közti átmenetet akadályozó tényezők megszüntetéséhez is további előrelépésre van szükség.

3.7. Transznacionális mobilitás

A Europass alkalmazásában és használatában látható előrelépés történt ⁽⁷⁾. A tanulók transznacionális mobilitását ugyanakkor elsősorban továbbra is az uniós programok biztosítják. A legtöbb nemzeti intézkedés a felsőoktatásra vonatkozik. A szakoktatás és -képzés területén a mobilitást különösen nehéz megvalósítani.

A hallgatói mobilitás a Luxemburgi Egyetemen kötelező. Az összes, BA képzésben résztvevő hallgatónak tanulmányai egy részét külföldön kell végeznie.

4. TOVÁBBI TEENDŐK

4.1. Az egész életen át tartó tanulás programjának megvalósítása a hatékonyság és méltányosság megerősítéséhez

A koherenciát és átfogó jelleget tekintve továbbra is jelentős hiányosságok tapasztalhatók az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiákban. A kihívást most a megvalósítás jelenti. Sok esetben ez csak épphogy elkezdődött. A stratégiák hitelessége azon múlik, hogyan sikerül őket összekapcsolni a szakpolitikai intézkedésekkel. Ez azon múlik, hogy a hatóságok mennyire képesek a források megfelelő felhasználására. Azon múlik, hogy a hatóságok mennyire képesek a tanulási partnerségen keresztül minden szinten mozgósítani a tagállami intézményeket és az érdekelt feleket.

⁽¹⁾ A fejlődés üteme nagyjából megfelelő volt, ugyanakkor ez kizárólag annak köszönhető, hogy több országban változtattak a felmérés módszertanán, amely túlbecsülte a fejlődés ütemét. Lásd a 2. mellékletet.

⁽²⁾ SEC(2007) 1284., 81. o.

⁽³⁾ A Tanács következtetései a szakoktatás és szakképzés (VET) területén való fokozott európai együttműködés jövőbeni prioritásairól. A 2006. október 30-i 14474/06 tanácsi dokumentum.

⁽⁴⁾ Ausztria, Németország, Dánia, Finnország, Írország, Svédország, Norvégia.

⁽⁵⁾ Bulgária, Cseh Köztársaság, Spanyolország, Franciaország, Luxemburg, Málta, Szlovénia.

⁽⁶⁾ Franciaország, Olaszország.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2241/2004/EK határozata (2004. december 15.), HL L 390., 2004.12.31., 6. o.

A tudásalap szélesítése

Az oktatási és képzési politikák gazdasági és társadalmi hatására vonatkozó ismereteket meg kell erősíteni ⁽¹⁾. Az oktatási és képzési politikák és gyakorlatok európai és nemzeti kutatásalapjának fejlesztésekor a hatékonyságnak és a méltányosságnak fontos szerepet kell játszania.

Az egymástól tanulás, valamint a döntéshozók és az érdekelt felek közötti tapasztalatcsere a know-how fontos forrása, ezért támogatni kell. Folytatni kell az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák fejlesztésének és megvalósításának figyelemmel kísérését, 2010-ben pedig közös jelentésben kell értékelni az előrelépést.

Fenntartható finanszírozás

A finanszírozás szintje, hatékonysága és fenntarthatósága továbbra is rendkívül alacsony. Több ország új eszközökkel és a magánberuházások ösztönzésével kísérletezik. Ezek közé tartozik az egyének, háztartások és munkaadók bevonása. Ezeket az erőfeszítéseket növelni kell.

A készség szintek emelése

A korai oktatásba történő beruházás mind a méltányosság, mind a hatékonyság szempontjából maximálisan megtérül ⁽²⁾. A kulcskompetenciák korai elsajátítása hatékony módszer a későbbi tanulás alapjának megteremtéséhez, a tanulási eredmények közelítéséhez és általános készség szintek eléréséhez. Így könnyebb lesz a munkaerőpiacra való átmenet, és elkerülhető bizonyos készségek hiánya.

Mérnökökre és természettudományos végzettségű munkaerőre továbbra is nagy az igény. Következésképpen különös figyelmet kell szentelni a felvételi számok emelésére a természettudományok és a műszaki tudományok terén.

A szakoktatás és -képzés imázsát, státuszát, és vonzerejét növelni kell. A szakoktatás és -képzés alapozó szakaszába történő belépés, valamint a mobilitás és az oktatási rendszerbe való visszatérés megkönnyítése érdekében rugalmas és moduláris struktúrákat kell kidolgozni. Az egész életen át tartó pályaaorientáció integrált rendszereinek minden állampolgár számára elérhetőnek kell lennie. A felnőttoktatás különös figyelmet igényel.

A társadalmi-gazdasági hátrányok leküzdése

Az oktatás és képzés hozzájárulhat a társadalmi-gazdasági hátrányok leküzdéséhez. Az is előfordulhat azonban, hogy éppenséggel fenntartja azokat. Az oktatásban és képzésben tapasztalható egyenlőtlenség nagy költségekkel jár. Ez sokszor nem mutatkozik meg nyíltan, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy nem létezne. Az egyenlő hozzáférésnek, részvételnek, bánásmódnak és eredményeknek ezért továbbra is prioritást kell élvezniük.

A migránsokban rejlő lehetőségek kihasználása

Az európai társadalmak növekvő sokszínűsége további kihívást jelent az oktatás és képzés számára. A migránsok teljesítménye, részvétele és körükben a végzettség aránya általában elmarad az átlagtól. Habár a társadalmi-gazdasági háttér és a nem megfelelő nyelvismeret bizonyos mértékben magyarázatot nyújt erre, bizonyíték van arra, hogy az oktatási és képzési politikák és rendszerek nem birkóznak meg ezzel a kihívással, és maguk is hozzájárulhatnak a problémához ⁽³⁾. Erre a problémára különös figyelmet kell fordítani a migránsok gazdasági és társadalmi beilleszkedésének javítása és a kultúrák közötti párbeszéd elősegítése érdekében.

Magas színvonalú tanítás

A tanároknak jobb szakmai felkészítésre és folyamatos továbbképzésre van szükségük. Mindez eredményesebb oktatáshoz és szakképzéshez vezet. Szintén nagyon fontos a tanárok bevonása az innovációba és a reformfolyamatba. A Bizottság megjelölte a kihívásokat ⁽⁴⁾. Továbbá nyilvános konzultációt folytat az iskolákról ⁽⁵⁾. A munkaprogram megfelelő keretet biztosít a feladatok megoldásához.

⁽¹⁾ Lásd SEC(2007) 1098.

⁽²⁾ COM(2006) 481, 5. o.

⁽³⁾ SEC(2007) 1284., 51. o.

⁽⁴⁾ A Bizottság közleménye a tanárképzés minőségének javításáról, COM(2007) 392.

⁽⁵⁾ SEC(2007) 1009: „A 21. század iskolái”.

4.2. Innováció és kreativitás: az oktatás mint a tudásháromszög kulcseleme

Az oktatás a tudásháromszög lényeges eleme, és fontos szerepe van a foglalkoztatásban és a növekedés elősegítésében is. A tudásháromszög központjában az egyetemek állnak. Az oktatásra, kutatásra és tudás-transzferre összpontosító kiválósági központok kulcsfontosságúak. A felsőoktatás és az üzleti élet együttműködésének megteremtéséért sokkal többet kell még tenni.

A kutatás és innováció a társadalom részéről a készségek megfelelő háttérét igényli. A kiválóság, a – különösen a vállalkozási ismeretekhez kapcsolódó – kulcsfontosságú kompetenciák, a kreativitás és a tanulás megtanulásának készségét az oktatás és képzés minden rendszerében és szintjén fejleszteni kell. Az iskolák, valamint a szakoktatás és -képzés nagy mértékben ösztönözhetik az innovációt. A magas színvonalú szakoktatás és -képzés elősegítheti a munkahelyi innovációt.

4.3. Jobb irányítás: az „Oktatás és képzés 2010” eredményeinek lehető legjobb felhasználása

A munkaprogram európai és nemzeti szinten is eredményes. Az európai referenciaeszközök kidolgozása, a klaszterek munkája és az egymástól tanulás információkkal látja el és támogatja az egyes országok reformjait. Az oktatáshoz és képzéshez kapcsolódó kihívások és a humán erőforrás fejlesztése kiemelt helyet foglal el a legtöbb tagállam lisszaboni nemzeti reformprogramjában. Még tovább lehet erősíteni az oktatásban és a képzésben a nyitott koordinációs módszer hatékonyságát, hatását és szakpolitikai szintű elkötelezettséget. Mind nemzeti, mind európai szinten a következő területek érdemelnek különös figyelmet:

- az egész életen át tartó tanulás perspektívájában megalkotott, átfogó oktatási és képzési politika az egész rendszerre vonatkozó stratégiai prioritásokkal,
- az egymáshoz kapcsolódó politikai területek, mint pl. innovációs politika, foglalkoztatási- és szociális politika, vállalkozáspolitikai, kutatás és strukturális finanszírozás közti kapcsolat erősítése,
- a felsőoktatás, a szakoktatás és -képzés és a felnőttoktatás területén elért szakpolitikai fejlesztések integrálása a munkaprogram egészébe,
- erős kapcsolat megteremtése a lisszaboni integrált iránymutatások és az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram kidolgozása és végrehajtása között, és az egész életen át tartó tanulás fokozottabb láthatósága a lisszaboni stratégiában,
- önkéntes alapon a fejlődés kölcsönös figyelemmel kísérése az egyes országok között, az egymástól tanulás vagy egymás értékelése révén,
- annak biztosítása, hogy az egymástól tanulás folyamatának eredményei eljussanak a döntéshozókhoz és a miniszterekhez,
- a civil társadalom nagyobb mértékű bevonása,
- az indikátorok és referenciaértékek továbbfejlesztése a 2007. májusi tanácsi következtetésekkel összhangban,
- a közösségi pénzügyi alapok és programok lehető leghatékonyabb kihasználása, különös tekintettel a 2007–2013. évi egész életen át tartó tanulás programra és az EU kohéziós politikai eszközeire.

Annak érdekében, hogy az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogramban meghatározott prioritások teljes mértékben megjelenjenek a nemzeti szakpolitikákban, a 2006. évi közös jelentésben meghatározott különleges intézkedéseket követni kell.

Az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram végrehajtásához szükséges mechanizmusokat és az egész életen át tartó tanulási stratégiákat ki kell dolgozni. A nagy horderejű társadalmi-gazdasági politikai döntésekért – különösen a lisszaboni reformokért és a társadalmi integrációra vonatkozó nemzeti stratégiákért – felelős döntéshozókkal szoros együttműködésre van szükség.

Tovább kell fejleszteni a nemzeti célkitűzéseket és indikátorokat. Az európai célkitűzéseket és referenciaértékeket is figyelembe kell venni. A szakpolitikáknak és a gyakorlatoknak a tudáson és az értékelésen kell alapulniuk. Az európai szinten született közös elvek, iránymutatások és ajánlások jó viszonyítási pontként szolgálnak a nemzeti reformok megtervezéséhez.

4.4. Felkészülés a 2010 utáni időszakra

Az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram a tagállamok oktatási és képzési reformjaihoz gyakorlati segítséget nyújt. A program 2002-es indulása óta jelentős haladást sikerült elérni. Ugyanakkor időbe telik, amíg az oktatási és képzési reformok eredménye látható lesz. A legnagyobb kihívások továbbra is fennmaradtak, és közben újak is születtek. Ezt a munkát, beleértve a bolognai és a koppenhágai folyamat keretében történő együttműködést, folytatni és lényegesen hatékonyabbá kell tenni. Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés aktualizált keretstratégiájáról már most el kell kezdeni gondolkodni. Mivel az oktatás és képzés a foglalkoztatást és növekedést célzó stratégiában kiemelt helyet élvez, ennek szorosan kapcsolódnia kell a lisszaboni folyamat további alakulásához.

1. MELLÉKLET

Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó explicit stratégiák megvalósítása, a képzési keretrendszerek, a nem formális és informális tanulási módok validálása és a nemzeti célkitűzések a referenciaérték-területeken a különböző országokban.

I = működő stratégia, keretrendszer, validálási rendszer vagy nemzeti célkitűzések.

K = stratégia, keretrendszer vagy validálási rendszer kidolgozás alatt.

N = nincs keretrendszer, validálási rendszer vagy nemzeti célkitűzések.

P = léteznek az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó politikák, de nincs explicit stratégia.

Országok	Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó explicit nemzeti stratégia	Nemzeti képesítési keretrendszer	A nem formális és informális tanulás validálási rendszere	Nemzeti célok az összes, vagy némelyik uniós referenciaérték-területen
AT	I	K	K	N
BE fr	I	K	I	I
BE nl	I	K	I	I
BG	K	K	K	N
CY	I	N	K	I
CZ	I	K	K	N
DE	I	K	N	N
DK	I	K	I	I
EE	I	K	K	I
EL	I	N	K	I
ES	I	K	K	I
FI	I	K	I	I
FR	P	I	I	I
HR	I	K	N	I
HU	I	K	N	I
IE	K	I	I	I
IS	P	N	K	N
IT	P	K	K	N
LI	P	N	N	N
LT	I	K	K	I
LU	P	K	K	N
LV	I	K	K	I
MT	K	I	N	I
NL	P	K	I	I
NO	I	N	I	N

Országok	Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó explicit nemzeti stratégia	Nemzeti képzési keretrendszer	A nem formális és informális tanulás validálási rendszere	Nemzeti célok az összes, vagy némelyik uniós referenciaérték-területen
PL	K	K	K	I
PT	P	K	I	I
RO	K	K	K	I
SE	I	N	K	N
SI	K	K	I	I
SK	I	K	K	I
TR	K	K	N	N
UK	I	I	K	I

2. MELLÉKLET

(STATISZTIKAI MELLÉKLET)

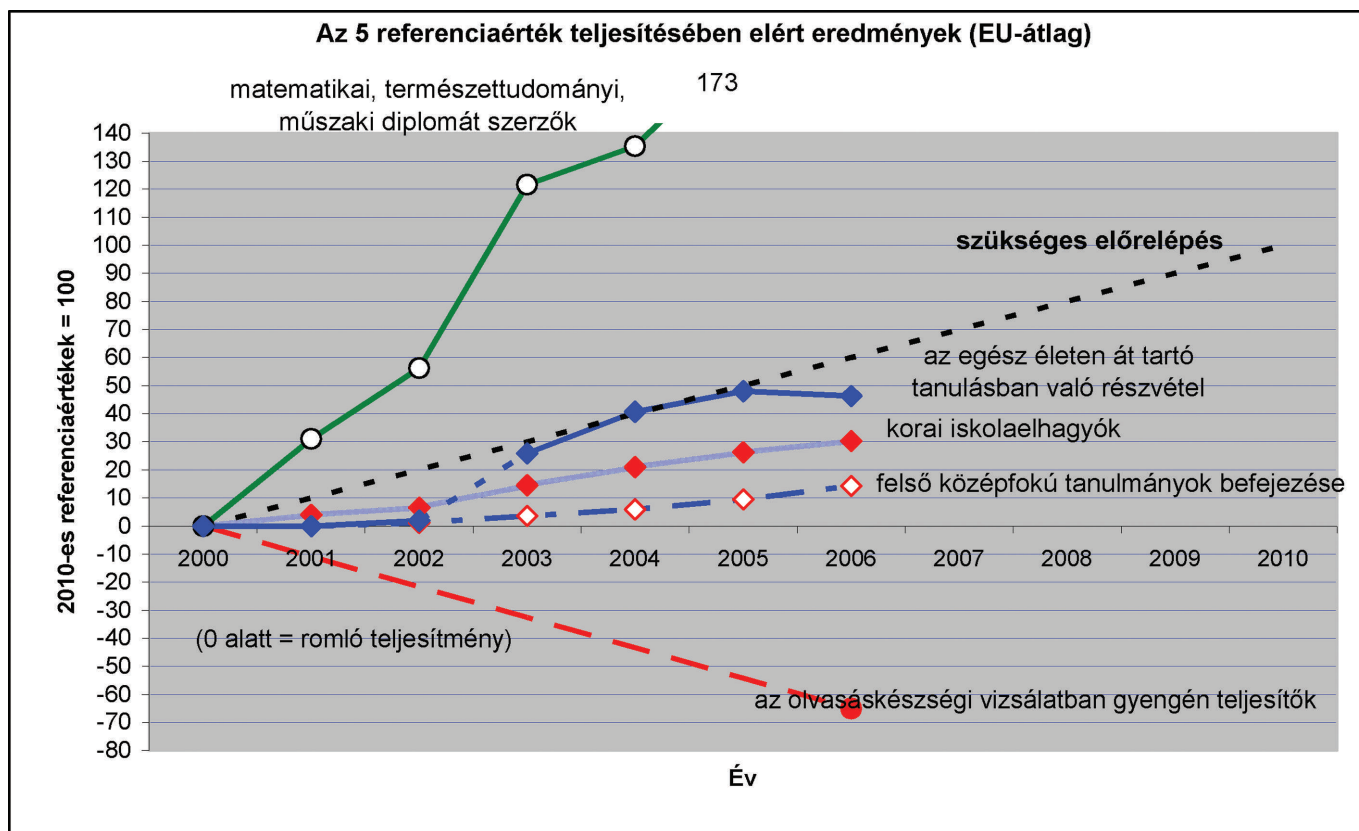
AZ OKTATÁSSAL ÉS KÉPZÉssel KAPCSOLATOS EURÓPAI ÁTLAGTELJESÍTMÉNY ÖT REFERENCIA-SZINTJE TERÉN ELÉRT EREDMÉNYEK (REFERENCIAÉRTÉKEK) ÉS EGYEB ALAPVETŐ MUTATÓK

A SEC(2007) 1284 – Bizottsági belső munkadokumentum alapján – „Előrelépés a lisszaboni célok megvalósításában az oktatás és képzés terén. 2007. évi mutatók és referenciaértékek”

Országkódok

EU	Európai Unió	PT	Portugália
BE	Belgium	RO	Románia
BG	Bulgária	SI	Szlovénia
CZ	Cseh Köztársaság	SK	Szlovákia
DK	Dánia	FI	Finnország
DE	Németország	SE	Svédország
EE	Észtország	UK	Egyesült Királyság
EL	Görögország		
ES	Spanyolország	EEA	Európai Gazdasági Térség
FR	Franciaország	IS	Izland
IE	Írország	LI	Liechtenstein
IT	Olaszország	NO	Norvégia
CY	Ciprus		
LV	Lettország		Tagjelölt országok
LT	Litvánia	HR	Horvátország
LU	Luxemburg	TR	Törökország
HU	Magyarország		
MT	Málta		Más országok
NL	Hollandia		
AT	Ausztria	JP	Japán
PL	Lengyelország	US/USA	Amerikai Egyesült Államok

AZ ÖT REFERENCIAÉRTÉK-TERÜLETEN ELÉRT EREDMÉNYEK ÁTTEKINTÉSE

Legfőbb eredmények:

- A matematikai, természettudományi és műszaki (MST) diplomát szerzők számát illetően a referenciaérték túlteljesítéséről beszélhetünk, mert a szükséges eredményeket már a 2000–2003 közötti időszakban elérték.
- Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel terén történt némi előrehaladás. Ez azonban nagyrészt annak köszönhető, hogy több tagállamban változtattak a felmérés módszertanán, melynek következtében magasabb lett a részvétel számszerű aránya, és ezáltal eltűzött eredmények születtek.
- A korai iskolaelhagyók aránya folyamatosan csökken, de a referenciaérték teljesítéséhez nagyobb ütemű előrehaladásra van szükség.
- A felső középfokú tanulmányok befejezése terén csak kis előrelépés történt.
- Az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők aránya 2000 óta nőtt, ellentétben a referenciaérték alapján elvárt csökkenéssel.

Módszertani megjegyzések: A grafikonban a 2000. évi kiindulópontot a 0, a 2010. évre meghatározott referenciaértéket a 100 jelzi. Az egyes években elért eredményeket ezért a 2010-es referenciaértékhez viszonyítva mértük. Átlós vonal jelzi a szükséges előrelépést, vagyis azt, hogy a referenciaérték eléréséhez évente 10 %-nyit kellene javítani az eredményeken. Ha egy adott vonal elmarad ettől az átlós vonaltól, akkor az eredmények nem kielégítőek. Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel tekintetében többször történt törés az idősorokban: néhány ország 2002 és 2003 között felülvizsgálta adatgyűjtési módszereit. Az új módszerek alkalmazásával jobb eredmények születtek 2003-tól kezdve, és ezáltal a 2002 és 2003 közötti időszakban elért eredmények túlzottak. Az egész életen át tartó tanulásban való részvételrel vonatkozóan ezért a 2002–2003 közötti időszakot jelző vonal pontozott. Az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők tekintetében (a PISA-felmérésből származó adatok) mindössze két év (2000, 2006) és 19 ország adatai állnak rendelkezésre, beleértve az összehasonlító adatokat is (a 2003. évi összehasonlító adatok csak 16 országra vonatkoznak).

AZ ÖT REFERENCIAÉRTÉK-TERÜLETEN ELÉRT EREDMÉNYEK ÁTTEKINTÉSE

A 3 iskolai szintre vonatkozó referenciaértékek áttekintése

Jelenlegi helyzet (a rendelkezésre álló utolsó évi adatok alapján) és a 2000 óta elért eredmények	Az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők (OECD/PISA) (15 évesek, %)	Korai iskolaelhagyók (Eurostat/LFS) (18–24 évesek, %)	Felső középfokú tanulmányok befejezése (Eurostat/LFS) (20–24 évesek, %)
EU-átlag 2006	24,1	15,3	77,8
EU-átlag 2000	21,3	17,6	76,6
Forrás:	OECD (PISA)	Eurostat (LFS)	Eurostat (LFS)
Belgium	0	0	0
Bulgária	-	+	++
Cseh Köztársaság	-	0	0
Dánia	++	+	++
Németország	++	+	-
Észtország	/	+	++
Írország	0	++	++
Görögország	-	+	++
Spanyolország	-	-	-
Franciaország	-	+	0
Olaszország	-	++	++
Ciprus	: (*)	++	++
Lettország	++	+	++
Litvánia	/	++	++
Luxemburg	0	-	-
Magyarország	++	+	0
Málta	:	++	++
Hollandia	-	++	++
Ausztria	-	+	0
Lengyelország	++	+	++

Jelenlegi helyzet (a rendelkezésre álló utolsó évi adatok alapján) és a 2000 óta elért eredmények	Az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők (OECD/PISA) (15 évesek, %)	Korai iskolaelhagyók (Eurostat/LFS) (18–24 évesek, %)	Felső középfokú tanulmányok befejezése (Eurostat/LFS) (20–24 évesek, %)
Portugália	++	+	++
Románia	-	++	+
Szlovénia	/	(++)	++
Szlovákia	-	-	-
Finnország	++	+	-
Svédország	-	-	+
Egyesült Királyság	/	++	+
Horvátország	:	++	++
Törökország	++	++	++
Izland	-	+	++
Norvégia	-	++	-

Mai teljesítmény (legfrissebb adatok)

Sötét/zöld	Az EU-átlag felett
Világos/rózsaszín	Az EU-átlag alatt
Fehér	Nincsenek adatok

2000-hez viszonyítva

++ az EU-átlagnál nagyobb javulás

+ javulás, de az EU-átlagnál kisebb mértékű

0 a számadat értékének 1 %-ánál kisebb változás, illetve az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők esetében a változás jelentőségének valószínűsége alacsony

- romló tendencia

() az eredmények nem összehasonlíthatók vagy nem megbízhatók

: nincsenek adatok

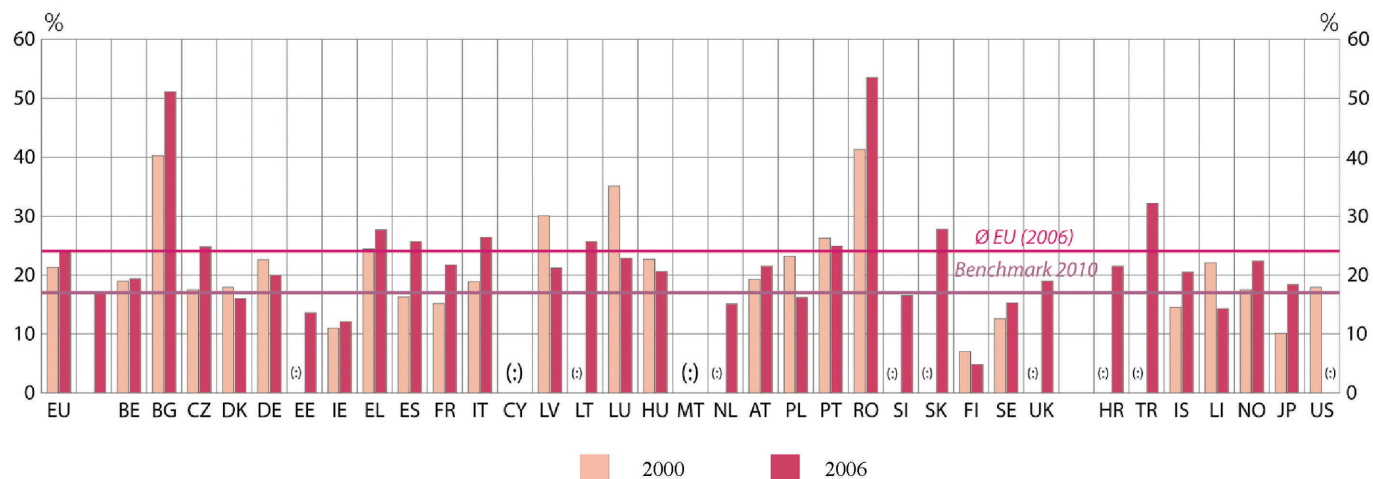
/ nincsenek idősorok.

Az olvasáskészségi vizsgálatban gyengén teljesítők tekintetében LU, NL, SK és TR esetében a 2003–2006 közötti időszak eredményei alapján történt az összehasonlítás. Részletesebb magyarázatért lásd az egyes referenciaérték-területekre vonatkozó táblázatokhoz tartozó megjegyzéseket.

(*) Ciprus nem tudott részt venni a vizsgálatban, mivel az OECD-tagállamok között nem volt egyhangú egyetértés.

KULCSKOMPETENCIÁK

Az olvasási készség területén 1-es és alacsonyabb szinten teljesítő diákok százalékos aránya (a PISA olvasási készségi skálán), 2000–2006

% alacsony szintű olvasási készség	Összesen		Lányok	Fiúk
	2000	2006	2006	2006
EU-27	21,3	24,1	17	30,4
Belgium	19,0	19,4	13,3	24,9
Bulgária	40,3	51,1	40,4	60,9
Cseh Köztársaság	17,5	24,8	16,9	30,8
Dánia	17,9	16,0	11,4	20,7
Németország	22,6	20,0	14,2	25,5
Észtország	:	13,6	7,0	19,9
Írország	11,0	12,1	7,7	16,6
Görögország	24,4	27,7	16,2	38,6
Spanyolország	16,3	25,7	18,9	32,3
Franciaország	15,2	21,7	16,5	27,3
Olaszország	18,9	26,4	19,9	33,0
Ciprus	:	:	:	:
Lettország	30,1	21,2	12,8	30,1
Litvánia	:	25,7	16,6	34,5

% alacsony szintű olvasási készség	Összesen		Lányok	Fiúk
	2000	2006	2006	2006
Luxemburg	(35,1)	22,9	17,4	28,2
Magyarország	22,7	20,6	13,2	27,3
Málta	:	:	:	:
Hollandia	(9,5)	15,1	11,6	18,5
Ausztria	19,3	21,5	15,4	27,4
Lengyelország	23,2	16,2	10,2	22,4
Portugália	26,3	24,9	19,6	30,7
Románia	41,3	53,5	43,5	63,5
Szlovénia	:	16,5	7,9	25,2
Szlovákia	:	27,8	20,1	35,0
Finnország	7,0	4,8	1,6	8,1
Svédország	12,6	15,3	9,6	20,7
Egyesült Királyság	(12,8)	19,0	14,1	24,0
Horvátország	:	21,5	12,6	30,5
Törökország	:	32,2	21,5	41,0
Izland	14,5	20,5	12,5	28,3
Liechtenstein	22,1	14,3	11,1	18,0
Norvégia	17,5	22,4	14,9	29,4
Japán	10,1	18,4	13,3	23,5
Egyesült Államok	17,9	:	:	:

Forrás: OECD (PISA).

2000-ben az EU-ban az olvasási vizsgálatban alacsony szinten teljesítő 15 évesek aránya 21,3 % volt (mindössze 18 tagállam adatai alapján). A referenciaértéknek megfelelően ennek az arálynak 2010-re egy ötödével kell csökkennie (tehát 17 %-ra kell visszaesnie). Bár néhány tagállamban (konkrétan Németországban, Lengyelországban és Lettországban) csökkent ez az arány, a tagállamok többségében nőtt, és ezáltal az EU szintjére vetített teljesítmény romlott (2006: 24,1 %).

Kiegészítő megjegyzések:

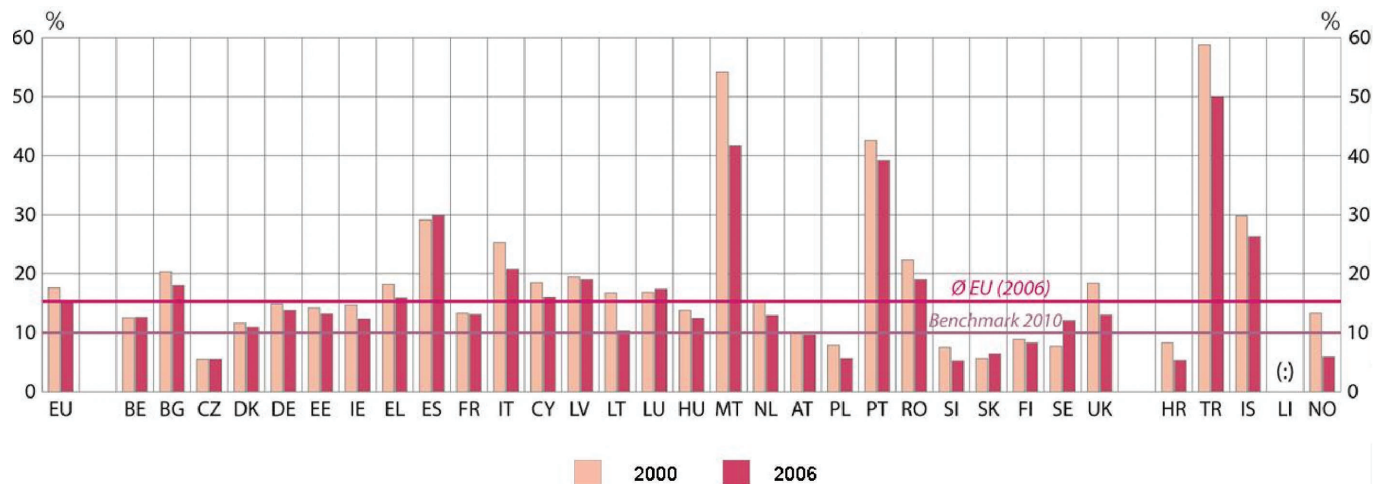
Az EU-ra vonatkozó számadat: súlyozott átlag a beiratkozott diákok száma és 19 ország adatai alapján (2000-ben a LU, NL és UK minta nem volt reprezentatív, ezért a rájuk vonatkozó adatok zárójelben szerepelnek, és azokat a számítások során nem vették figyelembe).

Málta nem tudott részt venni a PISA-vizsgálatban.

Ciprus nem tudott részt venni a vizsgálatban, mivel az OECD-tagállamok között nem volt egyhangú egyetértés.

KORAI ISKOLAE LHAGYÓK

A 18–24 éves korosztályon belül azok aránya, akik csak alsó középfokú tanulmányokat végeztek, és nem vesznek részt oktatásban vagy képzésben, 2000–2006

Korai iskolaelhagyók, %	Összesen		Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
EU-27	17,6	15,3	13,2	17,5
Belgium	12,5	12,6	10,2	14,9
Bulgária	20,3	18,0	17,9	18,2
Cseh Köztársaság	5,5	5,5	5,4	5,7
Dánia	11,6	10,9	9,1	12,8
Németország	14,9	13,8	13,6	13,9
Észtország	14,2	13,2	10,7 (u)	19,6 (u)
Írország	14,7	12,3	9,0	15,6
Görögország	18,2	15,9	11,0	20,7
Spanyolország	29,1	29,9	23,8	35,8
Franciaország	13,3	13,1	11,2	15,1
Olaszország	25,3	20,8	17,3	24,3
Ciprus	18,5	16,0	9,2	23,5
Lettország	19,5	19,0 (p)	16,1 (p)	21,6 (p)

Korai iskolaelhagyók, %	Összesen		Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
Litvánia	16,7	10,3	7,0 (u)	13,3 (u)
Luxemburg	16,8	17,4	14,0	20,9
Magyarország	13,8	12,4	10,7	14,0
Málta	54,2	41,7	38,8	44,6
Hollandia	15,5	12,9	10,7	15,1
Ausztria	10,2	9,6	9,8	9,3
Lengyelország	7,9	5,6	3,8	7,2
Portugália	42,6	39,2 (p)	31,8 (p)	46,4 (p)
Románia	22,3	19,0	18,9	19,1
Szlovénia	7,5	5,2 (u)	3,3 (u)	6,9 (u)
Szlovákia	5,6	6,4	5,5	7,3
Finnország	8,9	8,3 (p)	6,4 (p)	10,4 (p)
Svédország	7,7	12,0	10,7	13,3
Egyesült Királyság	18,4	13,0	11,4	14,6
Horvátország	8,3	5,3 (u)	5,3 (u)	5,3 (u)
Törökország	58,8	50,0	42,7	56,6
Izland	29,8	26,3 (p)	22,0 (p)	30,5 (p)
Liechtenstein	:	:	:	:
Norvégia	13,3	5,9	4,3	7,4

Forrás: Eurostat (LFS tavaszi adatok)

(u) nem megbízható vagy bizonytalan adat

(p) ideiglenes érték.

2006-ban a korai iskolaelhagyók a 18–24 éves korosztály körülbelül 15 %-át tették ki (EU 27). Az elmúlt években folyamatosan csökkent ez az arány, de nagyobb ütemű előrehaladásra van szükség az uniós referenciaérték teljesítéséhez (az aránynak 2010-re 10 %-ra kell csökkennie). Ugyanakkor több tagállamban, nevezetesen a skandináv országokban és számos új tagállamban már ma is 10 %-nál kisebb ez az arány.

Kiegészítő megjegyzések:

BG, PL, SI: 2000. évi helyett 2001-es adatok.

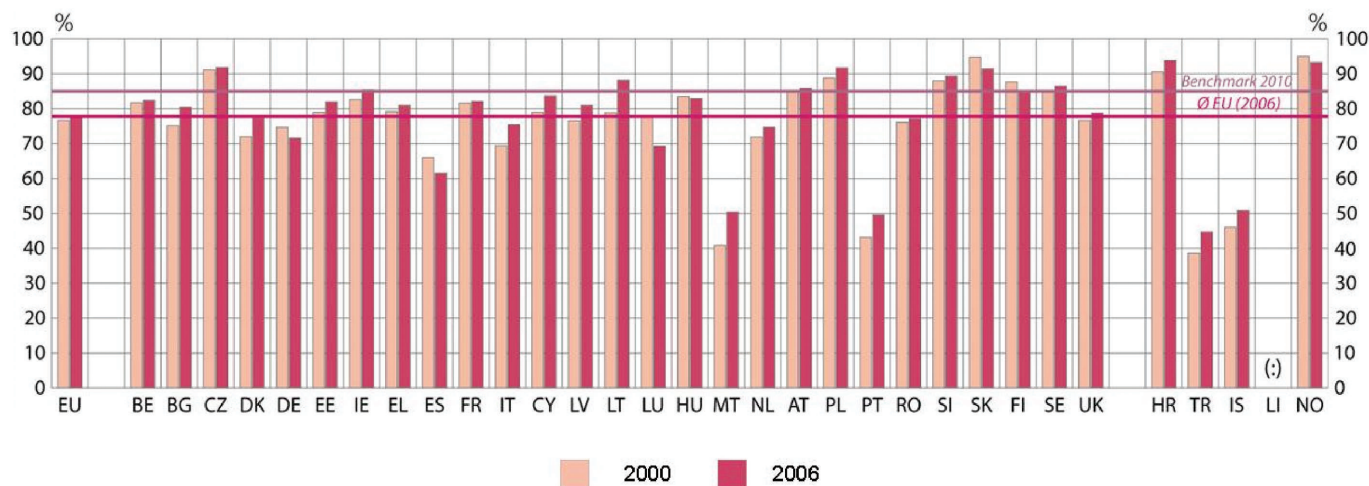
CZ, IE, LV, SK, HR: 2000. évi helyett 2002-es adatok.

CY: Több egyedi tagállami tényező befolyásolja az adatok nemzetközi összehasonlíthatóságát, többek között az, hogy sok ciprusi állampolgár tanul külföldön. A Ciprusra vonatkozó adatok ezért alulbecsültek.

EE: A nőknél a 2006. évi helyett 2005-ös adatok.

FELSŐ KÖZÉPFOKÚ TANULMÁNYOK BEFEJEZÉSE A FIATALOK KÖRÉBEN

A 20–24 éves korosztályon belül azok százalékos aránya, akik befejezték legalább felső középfokú tanulmányaikat, 2000–2006

Felső középfokú tanulmányok befejezése	Összesen		Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
EU-27	76,6	77,8	80,7	74,8
Belgium	81,7	82,4	85,6	79,1
Bulgária	75,2	80,5 (p)	81,1 (p)	80,0 (p)
Cseh Köztársaság	91,2	91,8	92,4	91,1
Dánia	72,0	77,4	81,5	73,4
Németország	74,7	71,6	73,5	69,8
Észtország	79,0	82,0	89,8	74,1
Írország	82,6	85,4	89,1	81,8
Görögország	79,2	81,0 (p)	86,6 (p)	75,5 (p)
Spanyolország	66,0	61,6	69,0	54,6
Franciaország	81,6	82,1	84,3	80,0
Olaszország	69,4	75,5 (p)	79,4 (p)	71,7 (p)
Ciprus	79,0	83,7 (p)	90,7 (p)	76,1 (p)
Lettország	76,5	81,0	86,2	75,9
Litvánia	78,9	88,2	91,2	85,3

Felső középfokú tanulmányok befejezése	Összesen		Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
Luxemburg	77,5	69,3	74,5	64,0
Magyarország	83,5	82,9	84,7	81,2
Málta	40,9	50,4 (p)	52,8 (p)	48,1 (p)
Hollandia	71,9	74,7	79,6	69,9
Ausztria	85,1	85,8	86,7	84,9
Lengyelország	88,8	91,7	93,8	89,6
Portugália	43,2	49,6	58,6	40,8
Románia	76,1	77,2 (p)	77,8 (p)	76,6 (p)
Szlovénia	88,0	89,4	91,4	87,7
Szlovákia	94,8	91,5	91,7	91,2
Finnország	87,7	84,7 (p)	87,0 (p)	82,3 (p)
Svédország	85,2	86,5	88,6	84,5
Egyesült Királyság	76,6	78,8	80,3	77,3
Horvátország	90,6	93,8	94,9	92,8
Törökország	38,6	44,7	51,7	38,9
Izland	46,1	50,8 (p)	57,7 (p)	44,5 (p)
Liechtenstein	:	:	:	:
Norvégia	95,0	93,3 (p)	95,4 (p)	91,2 (p)

Forrás: Eurostat (LFS)

(p) ideiglenes érték

HR: 2000. évi helyett 2002-es, 2006. évi helyett 2005-ös adatok.

Azon (20–24 éves) fiatalok aránya, akik befejezték felső középfokú tanulmányaikat, 2000 óta csak kis mértékben emelkedett. Ennélfogva csak kis előrelépés történt a 2010-es referenciaérték elérése, vagyis ezen arány legalább 85 %-ra emelése felé. Ugyanakkor egyes országok, nevezetesen Portugália és Málta, ahol viszonylag alacsonynak mondható az arány, jelentős eredményeket értek el a legutóbbi években. Megjegyzendő továbbá, hogy számos új tagállam már ma meghaladja a 2010-re kitűzött referenciaértéket, és közülük négy ország, nevezetesen a Cseh Köztársaság, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia, továbbá még Norvégia és Horvátország 90 %-os vagy magasabb arányról számolt be.

Kiegészítő megjegyzések:

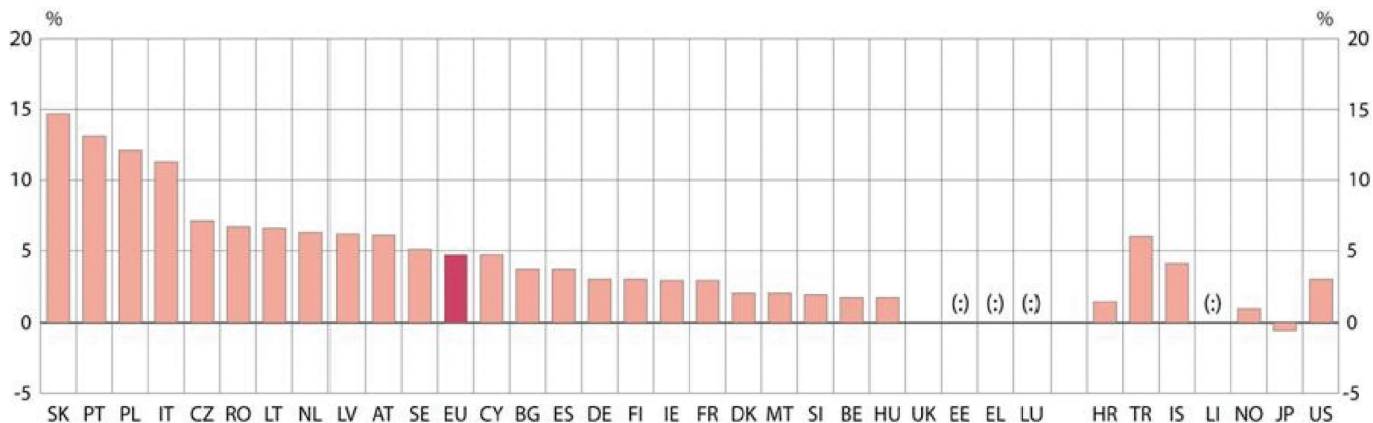
CY: Több egyedi tagállami tényező befolyásolja az adatok nemzetközi összehasonlíthatóságát, többek között az, hogy sok ciprusi állampolgár tanul külföldön. A Ciprusra vonatkozó adatok ezért alulbecsültek.

A 2005. december 5-i megjelenés óta az Eurostat az eredmények EU-n belüli összehasonlíthatóságának javítása érdekében a „felső középfokú” tanulmányok fogalom meghatározásának pontosított változatát alkalmazta. Az 1998-as adatoktól kezdődően a két éves időtartamnál rövidebb, ISCED 3C szintű programok már nem a „felső középfokú”, hanem az „alsó középfokú” szintbe tartoznak. E változtatás miatt felül kell vizsgálni DK (2001-től), ES, CY és IS eredményeit. A fogalom meghatározást ugyanakkor EL, IE és AT esetében továbbra sem lehet alkalmazni, az eredmények valamennyi ISCED 3C szintet magukban foglalják.

MATEMATIKAI, TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS MŰSZAKI (MST) DIPLOMÁT SZERZŐK

A matematikai, természettudományi és műszaki területen felsőfokú végzettséget szerzők számának százalékos növekedése

Átlagos éves növekedési arány 2000–2005 között

	1000 főre jutó, 20–29 éves diplo- mások	Átlagos növekedés évente	A diplomás nők aránya, %	
	2005		2000–2005	2000
EU-27	13,1	4,7	30,8	31,2
Belgium	10,9	1,8	25,0	27,3
Bulgária	8,6	3,8	45,6	41,1
Cseh Köztársaság	8,2	7,1	27,0	27,4
Dánia	14,7	2,1	28,5	33,9
Németország	9,7	3,1	21,6	24,4
Észtország	12,1	:	35,4	43,5
Írország	24,5	3,0	37,9	30,5
Görögország	10,1	:	:	40,9
Spanyolország	11,8	3,8	31,5	29,6
Franciaország	22,5	3,0	30,8	28,4
Olaszország	13,3	11,3	36,6	37,1
Ciprus	3,6	4,7	31,0	38,1
Lettország	9,8	6,2	31,4	32,8
Litvánia	18,9	6,6	35,9	35,2
Luxemburg	:	:	:	:
Magyarország	5,1	1,8	22,6	30,0
Málta	3,4	2,1	26,3	30,1
Hollandia	8,6	6,3	17,6	20,3
Ausztria	9,8	6,1	19,9	23,3

	1000 főre jutó, 20–29 éves diplo- mások	Átlagos növekedés évente	A diplomás nők aránya, %	
	2005	2000–2005	2000	2005
Lengyelország	11,1	12,1	35,9	36,6
Portugália	12,0	13,1	41,9	39,9
Románia	10,3	6,7	35,1	40,0
Szlovénia	9,8	2,0	22,8	26,2
Szlovákia	10,2	14,7	30,1	35,3
Finnország	17,7	3,1	27,3	29,7
Svédország	14,4	5,1	32,1	33,8
Egyesült Királyság	18,4	– 0,1	32,1	30,8
Horvátország	5,7	1,5	:	32,7
Törökország	5,7	6,0	31,1	28,5
Izland	10,1	4,1	37,9	37,2
Liechtenstein	12,7	:	:	28,6
Norvégia	9,0	1,0	26,8	26,0
Japán	13,7	– 1,1	12,9	14,7
USA	10,6	3,1	31,8	31,1

Forrás: Eurostat (UOE) és az Eurostat adatain alapuló számítások.

2000 óta a matematikai, természettudományi és műszaki diplomát szerzők száma az EU 27 tagállamában összesen több mint 170 000-rel, illetve körülbelül 25 %-kal nőtt. Az EU tehát már elérte a 2010-es referenciaértéket, amely azt tűzte ki célul, hogy az ilyen diplomát szerzők száma 15 %-kal emelkedjen. A nemek közötti egyensúlyhiány csökkentésére vonatkozó, második célkitűzéssel kapcsolatban kisebb előrelépésről beszélhetünk. A matematikai, természettudományi és műszaki diplomát szerző nők aránya a 2000. évi 30,8 %-ról 2005-re 31,2 %-ra emelkedett. Míg az MST-diplomát szerzők számának éves növekedésében Szlovákia, Portugália és Lengyelország mutatta fel a legjobb eredményeket (> 12 %), a nemek közötti egyensúly terén Bulgária, Észtország, Görögország és Románia teljesített a legjobban.

Kiegészítő megjegyzések:

A nem teljes idősorokkal rendelkező országok esetében a növekedési arányt csak a törések nélküli évek figyelembevételével számították ki. PL: növekedés 2001–2005 alapján, RO: növekedés 2000–2002 és 2003–2005 alapján. HR: növekedés 2003–2005 alapján, SE: növekedés 2000–2003 alapján, HU: növekedés 2000–2003 alapján.

BE: A flamand közösség adatai nem veszik figyelembe a nem egyetemi szintű felsőfokú oktatásban szerzett másoddiplomát, továbbá a független magánintézményeket (habár ezek száma kicsi) és a németajkú közösséget.

EE: a 2000-es adatok tagállami adatok.

IT: a 2005-ös adatok a Bizottság becslésén alapulnak.

CY: Az adatok nem tartalmazzák a külföldön diplomát szerzett hallgatókat. A ciprusi egyetemi/főiskolai hallgatók több mint fele külföldön folytatja tanulmányait.

LU: Luxemburnak nem teljes az egyetemi rendszere, a legtöbb MST-hallgató külföldön tanul és szerez diplomát.

AT: 2000: az ISCED 5B szint az előző év adatait veszi figyelembe. HU: 2004: a területenkénti végzősökre vonatkozó adatgyűjtési módszer változott, és ezáltal törés következett be az idősorokban.

PL: A 2000-es adatok nem tartalmazzák a magasabb szintű kutatási programokat (ISCED 6 szint).

RO: a 2000–2002-es adatok nem veszik figyelembe a másoddiplomákat és a magasabb szintű kutatási programokat (ISCED 6 szint). Ezért 2003-ban megtört az idősor.

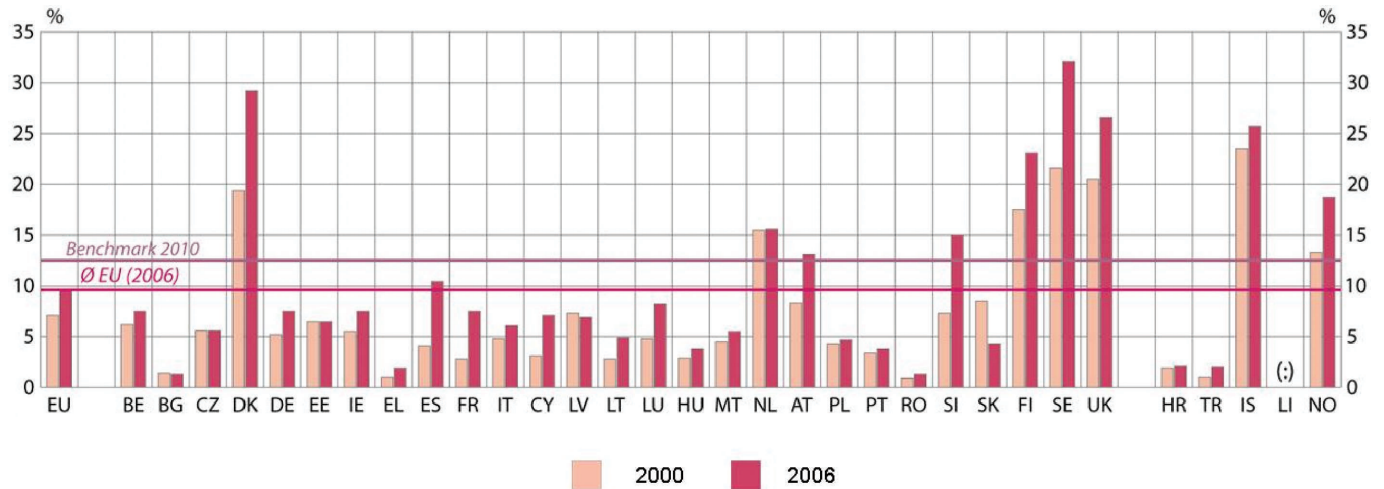
SE: 2004: a területenkénti végzősökre vonatkozó adatgyűjtési módszer változott, és ezáltal törés következett be az idősorokban.

UK: a 2000-es adatok tagállami adatok.

LI: a 2003–2004-es adatok nem veszik figyelembe a külföldön végzett hallgatókat.

AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁSBAN VALÓ RÉSZVÉTEL

A 25–64 éves korosztályon belül azok százalékos aránya, akik oktatásban és képzésben vettek részt a felmérést megelőző négy hétben, 2000–2006

Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel, % Forrás: Eurostat			Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
EU-27	7,1	9,6	10,4	8,8
Belgium	6,2	7,5 (p)	7,6 (p)	7,4 (p)
Bulgária	1,4	1,3	1,3	1,3
Cseh Köztársaság	5,6	5,6	5,9	5,4
Dánia	19,4	29,2	33,8	24,6
Németország	5,2	7,5	7,3	7,8
Észtország	6,5	6,5	8,6	4,2 (u)
Írország	5,5	7,5	8,9	6,1
Görögország	1,0	1,9	1,8	2,0
Spanyolország	4,1	10,4	11,5	9,3
Franciaország	2,8	7,5	7,8	7,2
Olaszország	4,8	6,1	6,5	5,7
Ciprus	3,1	7,1	7,8	6,5

Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel, % Forrás: Eurostat			Nők	Férfiak
	2000	2006	2006	2006
Lettország	7,3	6,9 (p)	9,3 (p)	4,1 (p)
Litvánia	2,8	4,9 (p)	6,6 (p)	2,9 (u)
Luxemburg	4,8	8,2	8,7	7,6
Magyarország	2,9	3,8	4,4	3,1
Málta	4,5	5,5	5,6	5,5
Hollandia	15,5	15,6	15,9	15,3
Ausztria	8,3	13,1	14,0	12,2
Lengyelország	4,3	4,7	5,1	4,3
Portugália	3,4	3,8 (p)	4,0 (p)	3,7 (p)
Románia	0,9	1,3	1,3	1,3
Szlovénia	7,3	15,0	16,3	13,8
Szlovákia	8,5	4,3	4,6	4,0
Finnország	17,5	23,1	27,0	19,3
Svédország	21,6	32,1	36,5	27,9
Egyesült Királyság	20,5	26,6	31,2 (p)	31,2
Horvátország	1,9	2,1	2,1	2,0
Törökország	1,0	2,0	2,4	1,6
Izland	23,5	25,7	29,8	21,6
Norvégia	13,3	18,7	20,2	17,2

Forrás: Eurostat (LFS), (p) = ideiglenes, (u) = nem megbízható vagy bizonytalan adat.

A munkaképes korú lakosságon belül azok százalékos aránya, akik (a felmérést megelőző négy hétben) oktatásban és képzésben vettek részt, 2006-ban 9,6 % volt. Az eredmények az idősorokban bekövetkezett törések miatt túlzottak, a növekedés valójában korlátozott mértékű volt. További erőfeszítésekre van szükség a 2010-re kitűzött referenciaérték eléréséhez, vagyis ahhoz, hogy a részvételi arány 12,5 % legyen ⁽¹⁾. A skandináv országokban, az Egyesült Királyságban, Szlovéniában és Hollandiában a legmagasabb ma a részvételi arány.

Kiegészítő megjegyzések:

Mivel a felmérésben harmonizált koncepciókat és fogalmakat vezettek be, az idősorokban törések következtek be több ország és több különböző év esetében (2000 és 2006 között).

BG, PL, SI: 2001-es adatok a 2000. évi adatok helyett.

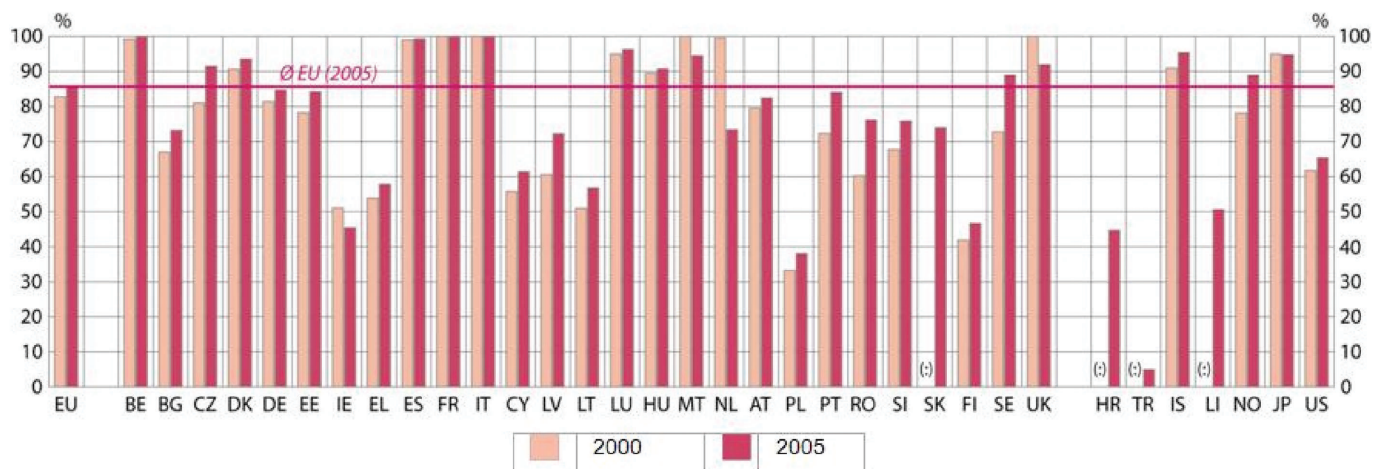
CZ, IE, LV, SK, HR: 2002-es adatok a 2000. évi adatok helyett.

SE, HR, IS: 2005-ös adatok a 2006. évi adatok helyett.

⁽¹⁾ A referenciaérték megállapításához felhasznált adatok 4 hetes részvételi időre vonatkoznak (LFS 2004). Hosszabb időszak esetén magasabb arányt kapnánk. Az egész életen át tartó tanulás kapcsolatban 2003-ban végzett LFS *ad hoc* modulból származó Eurostat-adatok (amelyek 12 hónapos időszakot vesznek figyelembe) 42 %-os részvételi arányt mutatnak (4,4 % vett részt formális oktatásban, 16,5 % nem formális tanulásban, és az európaiak majdnem egyharmada nyilatkozott úgy, hogy valamilyen formában részt vett informális tanulásban).

AZ ISKOLA ELŐTTI NEVELÉSBEN VALÓ RÉSZVÉTEL

A 4 évesek részvételi aránya az oktatásban, 2000–2005

A 4 évesek részvételi aránya %-ban	2000	2004	2005
EU-27	82,8	84,6	85,7
Belgium	99,2	99,9	100
Bulgária	67,0	72,6	73,2
Cseh Köztársaság	81,0	91,2	91,4
Dánia	90,6	93,4	93,5
Németország	81,4	84,3	84,6
Észtország	78,2	83,9	84,2
Írország	51,1	46,6	45,4
Görögország	53,9	57,2	57,8
Spanyolország	99,0	100	99,3
Franciaország	100	100	100
Olaszország	100	100	100
Ciprus	55,7	61,2	61,4
Lettország	60,6	69,1	72,2
Litvánia	51,0	54,5	56,8
Luxemburg	94,9	83,5	96,3
Magyarország	89,5	92,3	90,7

A 4 évesek részvételi aránya %-ban	2000	2004	2005
Málta	1,0	97,5	94,4
Hollandia	99,5	74,0	73,4
Ausztria	79,5	82,1	82,5
Lengyelország	33,3	35,7	38,1
Portugália	72,3	79,9	84,0
Románia	60,3	75,2	76,2
Szlovénia	67,7	77,8	75,9
Szlovákia	:	71,7	74,0
Finnország	41,9	46,1	46,7
Svédország	72,8	87,7	88,9
Egyesült Királyság	100	92,9	91,8
Horvátország	:	42,4	44,7
Törökország	:	3,4	5,0
Izland	90,9	95,1	95,3
Liechtenstein	:	52,2	50,6
Norvégia	78,1	86,9	88,9
Japán	94,9	95,2	94,7
USA	61,7	64,1	65,3

Forrás: Eurostat (UOE).

2000 és 2005 között a 4 évesek oktatásban való részvétele (leginkább iskola előtti nevelésben, egyes országokban azonban már alapfokú oktatásban) az EU 27 tagállamában összesen körülbelül 3 százalékponttal nőtt, és meghaladta a 85 %-ot. 2005-ben Franciaországban, Belgiumban, Olaszországban és Spanyolországban szinte valamennyi 4 éves (több mint 99 %) része volt az oktatási rendszernek, ezzel szemben Írországban, Lengyelországban és Finnországban a részvételi arány 50 % alatt volt.

Kiegészítő megjegyzések:

Az adatok mind az iskola előtti nevelésben, mind az alapfokú oktatásban való részvételt figyelembe veszik.

BE: az adatok nem veszik figyelembe a független magánintézményeket, de ezeket nagyon kevés gyermek látogatja. Hiányoznak a németajkú közösségre vonatkozó adatok.

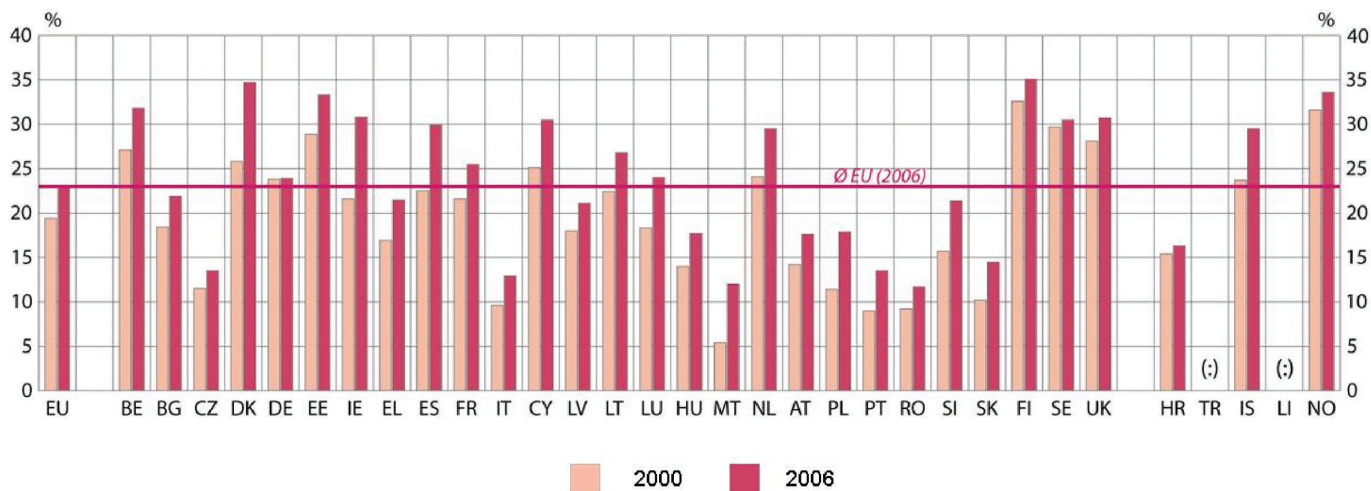
IE: ISCED 0 szintű hivatalos oktatás nem létezik. Sok gyermek vesz részt valamilyen formában ISCED 0 szintű oktatásban, de a legtöbb gyermekre vonatkozóan nincs adat.

NL: 2002-ben az adatgyűjtés referenciadátumát december 31-ről október 1-jére változtatták.

FI: Az adatok az óvodás gyermekekre vonatkoznak, de a nappali gondozás egyéb formáit nem tartalmazzák.

A FELNŐTT LAKOSSÁG ISKOLAI VÉGZETTSÉGE

Felsőfokú végzettséggel rendelkező felnőtt (25–64 éves) lakosság

Felsőfokú végzettséggel rendelkező (25–64 éves) felnőttek, %

	2000	2006
EU-27	19,4	22,9
Belgium	27,1	31,8
Bulgária	18,4	21,9
Cseh Köztársaság	11,5	13,5
Dánia	25,8	34,7
Németország	23,8	23,9
Észtország	28,9	33,3
Írország	21,6	30,8
Görögország	16,9	21,5
Spanyolország	22,5	29,9
Franciaország	21,6	25,5
Olaszország	9,6	12,9
Ciprus	25,1	30,5
Lettország	18,0	21,1

Felsőfokú végzettséggel rendelkező (25–64 éves) felnőttek, %		
	2000	2006
Litvánia	22,4	26,8
Luxemburg	18,3	24,0
Magyarország	14,0	17,7
Málta	5,4	12,0
Hollandia	24,1	39,5
Ausztria	14,2	17,6
Lengyelország	11,4	17,9
Portugália	9,0	13,5
Románia	9,2	11,7
Szlovénia	15,7	21,4
Szlovákia	10,2	14,5
Finnország	32,6	35,1
Svédország	29,7	30,5
Egyesült Királyság	28,1	30,7
Horvátország	15,4	16,3
Izland	23,7	29,5
Norvégia	31,6	33,6

Forrás: Eurostat (LFS).

2006-ban az EU-ban a munkaképes korú lakosság 23 %-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, ami a 2000-es adatokhoz képest több mint 3 százalékpontos növekedést jelent. Finnországban, Dániában és Észtországban a legnagyobb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, viszont néhány tagállamban még mindig 15 %-nál alacsonyabb ez az arány. Ugyanakkor ezen országok némelyikében a felsőfokú intézményekbe beiratkozók száma jelentősen emelkedett a legutóbbi években.

Kiegészítő megjegyzések:

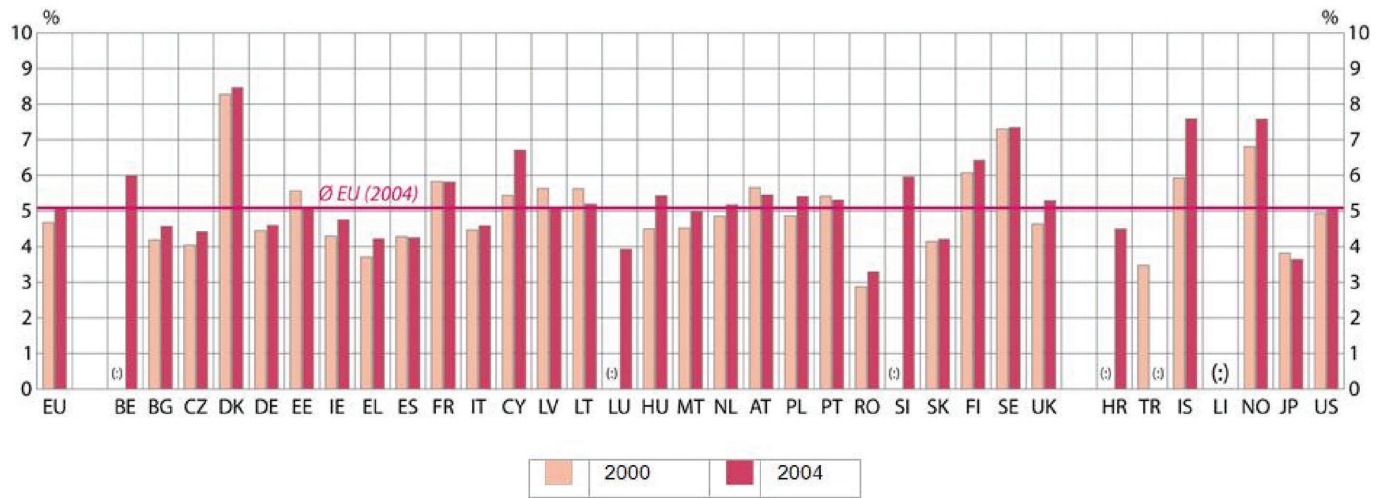
A felsőfokú szintet az ISCED 5 és 6 szint jelenti.

LT: 2001-es adatok a 2000. évi adatok helyett.

HR: 2002-es adatok a 2000. évi adatok helyett.

A HUMÁN ERŐFORRÁSBA VALÓ BERUHÁZÁS

Az oktatásra fordított közkiadások a GDP százalékában kifejezve, 2000–2004

Oktatásra fordított kiadások, a GDP %-ában	Közkiadás			Magánkiadás
	2000	2003	2004	2004
EU-27	4,68	5,17	5,09	0,64
Belgium	:	6,06	5,99	0,34
Bulgária	4,19	4,24	4,57	0,65
Cseh Köztársaság	4,04	4,51	4,42	0,61
Dánia	8,28	8,33	8,47	0,32
Németország	4,45	4,71	4,60	0,91
Észtország	5,57	5,43	5,09	:
Írország	4,29	4,41	4,75	0,32
Görögország	3,71	3,94	4,22	0,20
Spanyolország	4,28	4,28	4,25	0,61
Franciaország	5,83	5,88	5,81	0,54
Olaszország	4,47	4,74	4,59	0,46
Ciprus	5,44	7,30	6,71	1,17
Lettország	5,64	5,32	5,08	0,82
Litvánia	5,63	5,18	5,20	0,48
Luxemburg	:	3,80	3,93	:
Magyarország	4,50	5,85	5,43	0,52

Oktatásra fordított kiadások, a GDP %-ában	Közkiadás			Magánkiadás
	2000	2003	2004	2004
Málta	4,52	4,78	4,99	0,46
Hollandia	4,86	5,12	5,18	0,50
Ausztria	5,66	5,50	5,45	0,39
Lengyelország	4,87	5,62	5,41	0,59
Portugália	5,42	5,61	5,31	0,13
Románia	2,88	3,44	3,29	:
Szlovénia	:	6,02	5,96	0,86
Szlovákia	4,15	4,34	4,21	0,76
Finnország	6,08	6,41	6,43	0,13
Svédország	7,31	7,47	7,35	0,20
Egyesült Királyság Kingdom	4,64	5,38	5,29	0,95
Horvátország	:	4,53	4,50	:
Törökország	3,48	3,74	:	:
Izland	5,93	7,81	7,59	0,75
Norvégia	6,81	7,62	7,58	0,05
Japán	3,82	3,70	3,65	1,23
Egyesült Államok States	4,94	5,43	5,12	2,37

Forrás: Eurostat (UOE), az EU szintjére vonatkozó adatok a Bizottság becslésén, a 2000-es adatok az Oktatási és Kulturális Főigazgatóság becslésén alapulnak.

2000 és 2003 között a GDP százalékában kifejezett, az oktatásra fordított közkiadások jelentősen emelkedtek az EU tagállamaiban. Az emelkedő tendencia azonban 2004-ben megtört, és az előző évhez képest enyhe csökkenés mutatkozott. Mivel ugyanakkor a GDP emelkedett, az oktatásra fordított közkiadások abszolút összege is növekedett. A rendelkezésre álló adatok szerint az egyes országok jelentősen eltérő arányban költenek az oktatásra.

Kiegészítő megjegyzések:

Az adatok a formális oktatást veszik figyelembe, ideértve a formális felnőttoktatást is.

A „magánkiadás” kifejezés az oktatási intézményekre fordított, magánforrásokból finanszírozott kiadásokra vonatkozik.

DK: A középfokú szinten túli, de nem felsőfokú oktatásra vonatkozóan nincsenek rendelkezésre álló adatok.

EL, LU, PT: Az imputált nyugdíjkiadásokra vonatkozóan nincsenek rendelkezésre álló adatok.

CY: A kiadások magukban foglalják a külföldön tanuló hallgatóknak juttatott pénzügyi támogatásokat.

PL, SK, NO: Az adatok tartalmazzák az iskolaelőkészítő szint gyermekgondozási kiadásait.

FR: Az adatok nem terjednek ki Franciaország tengerentúli megyéire.

HR: Az oktatási intézményekre fordított, állami forrásból származó kiadások.

LU: Az adatok nem tartalmazzák a felsőfokú oktatásra fordított kiadásokat.

PT: Az adatok nem tartalmazzák a helyi önkormányzati szintű kiadásokat.

UK, JP, US: A GDP-t a pénzügyi évre igazították, amely nem azonos a naptári évvel.

TR, IS: Az adatok nem terjednek ki az iskolaelőkészítő szintre.

TR: Az adatok nem tartalmazzák a regionális és helyi önkormányzati szintű kiadásokat.

US: Az oktatási intézményekre fordított, állami forrásból származó kiadások.